

Bedachtzaamheid

Thema: Gelijkenissen
Lukas 14:25-35

UITLEG VAN DE TEKST

Jezus heeft de gelijkenis van het grote avondmaal uitgesproken en hierna gaat het in Zijn onderwijs opnieuw over het volgen van de Heere Jezus en wat hiervan de gevolgen zijn. Dit kwam al aan de orde in Luk. 9: 57-62. Jezus is op weg naar Jeruzalem (vgl. Luk. 9: 51, 13: 22). Waarschijnlijk is Hij nu nog in Perea. Daar waren heel mensen die Hem volgden. Ze reisden met Hem mee. Zo trok een grote massa mensen met Hem mee in de richting van Jeruzalem en Jezus gaat Zelf voorop.

Op een gegeven moment keert de Zaligmaker Zich om naar degenen die Hem volgen. Hij heeft hen iets te zeggen. De mensen volgen hem, heel letterlijk, maar begrijpen ze wel wat het volgen van Hem inhoudt?

Als iemand naar Hem toekomt om Hem te volgen, maar niet bereid is zijn vader en moeder, zijn vrouw en kinderen, zijn broers en zusters, ja zelfs zichzelf te haten, hij zal geen leerling van Hem kunnen zijn. Hatens betekent hier 'minder liefhebben dan'. Zo moet iemand, die de Heere Jezus wil volgen, bereid zijn familiebanden ondergeschikt te maken aan de band die hij krijgt met Jezus. De Zaligmaker moet het hele bestaan gaan bepalen. Dat geldt ook met betrekking tot de binding aan het eigen leven. Wie achter de Heere Jezus wil aangaan, moet zich onvoorwaardelijk aan Hem overgeven.

Het geen leerling van Jezus kunnen zijn, geldt ook als het kruis niet wordt opgenomen en achter de Heere Jezus wordt aangegaan. Naar Hem toekomen is niet genoeg, men moet achter Hem aangaan. Bij het 'kruisdragen' kan de Heere Jezus gezinspeeld hebben op het gebruik van de Romeinen om een tot de kruisdood veroordeelde zelf zijn

kruis te laten dragen naar de plaats van de terechtstelling. Wie een volgeling van de Heere Jezus wil zijn moet aanvaarden dat dit volgen lijden en dood met zich kan meebrengen. Zo iemand moet bereid zijn te verdragen dat hij om Jezus' wil wordt geminacht en gelasterd.

De Heere Jezus legt wat Hij gezegd heeft uit aan de hand van een tweetal voorbeelden. In het eerste voorbeeld gaat het om iemand die een toren wil bouwen. Voor de mensen uit Perea zal dat bekend in de oren hebben geklonken. We moeten denken aan een wijngaardenier, die in zijn wijngaard een wachttoren wil neerzetten van waaruit hij de wijngaard in het oog kan houden. Zo iemand begint niet aan zo'n onderneming als hij niet eerst zorgvuldig de kosten heeft berekend. Pas als hij zeker weet dat hij de hele bouw kan bekostigen, gaat hij aan de slag. Anders zou hij wel eens niet verder kunnen komen dan het leggen van een fundament. Dat zou erop neerkomen dat de bouw van de toren niet tot een goed einde kan worden gebracht. En dat zou weer betekenen dat hij zich bij de mensen in zijn omgeving belachelijk zou maken. Zo loopt iemand die te lichtvaardig besluit om achter de Heere Jezus aan te gaan de kans het niet vol te kunnen houden. Hij zal zich dan de spot van anderen op de hals halen. Het volgen van de Heere Jezus vraagt volledige overgave, daar moet men dan ook op berekend zijn.

In het tweede voorbeeld gebruikt de Heere Jezus het beeld van een koning die van plan is oorlog te voeren tegen een andere koning. Nu blijkt zijn tegenstander over een leger van twintigduizend man te beschikken, terwijl hijzelf maar tienduizend soldaten ter beschikking heeft. Deze koning zal zich terdege moeten afvragen of het wel verstandig is

een oorlog te beginnen tegen de koning met een dubbel zo sterk leger als het zijne. Zo moet iemand die de Heere Jezus wil volgen, zich wel tweemaal bedenken voordat hij daaraan begint. Hij moet zich in alle ernst afvragen of hij wel zo vast in de schoenen staat dat hij een leerling van Hem kan blijven.

In het geval dat een koning twijfelt aan de uitkomst van de strijd, zal hij een gezantschap samenstellen en dat naar de tegenstander sturen als die nog ver weg is. Door middel van die gezanten zal hij die andere koning naar de vredesvoorwaarden vragen. Op die manier zal hij proberen met hem tot een schikking te komen vóór het te laat is. De koning zal er alles aan doen om een volledige nederlaag te vermijden. Zou hij dat niet doen, dan zou hij zich niet alleen belachelijk maken, maar hij zou ook zijn eigen ondergang bewerken.

Als iemand een volgeling van de Heere Jezus wil zijn, moet hij van tevoren goed bedenken, dat hij zich dan helemaal aan Jezus moet geven. Een echte discipel doet afstand van al wat hij heeft, zowel van zijn familie als van zijn eigen leven. Wie dat niet wil, die kan geen leerling van Jezus zijn. Deze gevolgtrekking bevat een dubbele ontkenning. Zodoende zouden we kunnen vertalen: 'Zo kan niemand van u Mijn discipel zijn, als hij geen afstand doet van al wat hij bezit' of: 'Zo kan ieder van u Mijn leerling zijn, als hij afstand doet van al wat hij heeft.' Om de gevolgen duidelijk te maken van iemand die het volgen van Jezus op een bepaald moment opgeeft, gebruikt de Heere Jezus het beeld van het zout. We moeten daarbij denken aan het zout dat uit het water van de Dode Zee gewonnen werd. Als dat niet met de nodige zorg gebeurde, bevatte dat zout allerlei onzuivere bestanddelen. Als gevolg daarvan kon het zijn kracht verliezen. Dat zout zou onbruikbaar zijn, het zout zou geen smaak geven aan het eten en het zou evenmin nog bederfwerend kunnen zijn. Dat zout kan niet geschikt worden gemaakt voor gebruik. De Heere Jezus vergelijkt een discipel, die Hem vol enthousiasme begon te volgen maar Hem later ontrouw wordt, met zout dat zijn smaak heeft verloren. Het heeft geen enkel nut meer. Het kan immers niet weer smakelijk en dus weer bruikbaar worden. Zodoende is het niet geschikt voor het land of voor de mesthoop. Het kan zijn dat we wat het eerste betreft moeten denken aan de onkruid verdelgende werking van zout en dat het andere betrekking heeft op het vertragen van de gistende werking in mest door zout. Zeker is in elk geval dat, als zout waardeloos is geworden, men het wegwerpt. Zo is het ook met een volgeling van de Heere Jezus die het volgen opgeeft. Zo iemand is even nutteloos geworden als het zout dat zijn smaak heeft verloren. Hij kan niets meer uitrichten voor het Koninkrijk van God. Hij is daar ongeschikt voor geworden.

De Heere Jezus onderstreept het belang van Zijn woorden met de uitroep: 'Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.' De Heere Jezus roept Zijn hoorders op om Zijn woorden ter harte te nemen.

TER OVERWEGING

Een aantal zaken kunnen verder uitgewerkt worden:

- In dit Bijbelgedeelte gaat het over navolging. Jezus roept daartoe op. Hij wijst een richting, een doel aan. Maar Hij doet dat wel radicaal. Het is bij Jezus niet en-en, maar of-of. Klinken deze woorden vandaag, in onze postmoderne tijd, niet veel te radicaal? Stuit dit niet op weerstand? We kunnen wijzen op de wereld buiten de kerk waar de grote verhalen hebben afgedaan, we leven in een tijd van compromissen, maar hoe is dat in de kerk? Jezus zegt niet zonder reden dat wie tot Hem komt en niet zijn vader en moeder, vrouw en kinderen, broeders en zusters haat, geen discipel van Hem kan zijn. Wie niet zijn kruis draagt en achter Hem aankomt, die kan Zijn discipel niet zijn. Zo zal iemand die afstand doet van alles van al wat hij heeft, Christus' discipel kunnen zijn. De dienst aan de Heere kan en mag geen bijzaak zijn. De Heere moet op de eerste plaats staan.
- Waar de Heere wedergeboorte en geloof werkt, komt er een hartelijk verlangen de Heere Jezus te volgen en te dienen. Als we het niet op kunnen brengen alles ondergeschikt te maken aan de wil van de Heere Jezus, moeten we niet aan het volgen van de Heere Jezus beginnen. Tegelijk is waar: wanneer God in je hart werkt, kun je en wil niet anders dan Hem volgen.
- Wanneer de Heere Jezus spreekt over het dragen van een kruis moeten we niet denken aan de moeiten en zorgen van dit aardse leven. Bij het kruisdragen achter de grote Kruisdrager Jezus Christus aan, gaat het om het lijden, de spot en de haat die het volgen van de Heere Jezus met zich mee zullen brengen. Als het belijden van de Naam van Jezus dit met zich meebrengt, moeten we dat kruis op ons nemen en de Heere Jezus volgen. Het doopformulier heeft het in dat verband over het vrolijk dragen van het kruis.
- Het voorbeeld van de man die een toren bouwt zonder de kosten te berekenen, laat zien hoe nodig het is dat we goed bedenken wat we doen. We moeten ons bezinnen voor wij beginnen. De man die zijn kosten niet berekend, komt niet verder dan het fundament. We weten dat de Heere het fundament van de zaligheid is, maar als we alleen het fundament noemen en er niet op leren bouwen, zal het ons niet baten. Discipel van de Heere Jezus zijn is niet alleen een zaak van enthousiasme en spontaniteit, het gaat om de werkelijke bereidwilligheid van het discipelschap. Het beeld van de bouwer is kenmerkend. Een

volgeling van Jezus Christus moet zich realiseren dat hij niet ineens klaar is. Het is een zaak van lange adem, van volharden, volhouden.

- Het voorbeeld van de koning die ten strijde strekt, kunnen we betrekken op de strijd die een christen te strijden heeft. Waar het eerste beeld ons wijst op het bouwen, wijst dit beeld ons op de strijd. We kunnen vanuit onszelf de vijandelijke machten niet aan. Alleen wanneer we leren strijden in de kracht van Christus zullen we overwinnen. Voor alles hebben we de wapenrusting van het geloof nodig.
- Waarom stelt Jezus het zo radicaal? Dat is met het oog op de wereld. Het zout is wel goed, maar wanneer het zijn kracht verliest, waarmee zal het

smakelijk gemaakt worden? Wie Jezus volgt en daar halverwege mee ophoudt, is als het zout dat smakeloos wordt. Het dient nergens meer toe. Het zijn bederfwerende en reinigende kracht verloren. Niet dat er hier een oproep klinkt om een sekte te vormen, maar juist te getuigen midden in deze wereld van Hem. Dat is de navolging van Christus. Bereid zijn te verliezen. Wie Hem navolgt, zal Zijn liefde en genade meer en meer ervaren.

GELOOFSLEER

Zie voor 'de geloofskeuze, het kruisdragen, afval van het geloof': drs. P. Cammeraat, *Leer en Leven* deel 3, pag. 457-458.

